

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Ниредьгазький Університет (Угорщина)
Вища школа економіки і менеджменту
в публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

**Мукачево
18-19 квітня 2019 р.**

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Ніредьгазький Університет (Угорщина)
Вища школа економіки і менеджменту
в публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції**

18-19 квітня 2019 р.

**Мукачево
2019**

УДК 338.24 (043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 11 від 25 квітня 2019 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 18-19 квітня 2019 р.). – Мукачево: МДУ, 2019. – 361 с.

***Відповідальний за випуск:** Проскура В.Ф. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами.*

***Технічний редактор:** Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Формування механізму управління господарськими процесами на мікро- та макрорівнях»; «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Фінансовий контроль та регулювання в системі управління господарськими процесами»; «Управління обліково-аналітичним забезпеченням діяльності підприємств»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління бізнес-процесами та проектами»; «Управління освітніми процесами».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 338.24 (043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferencii-seminari/>

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ НА МІКРО- ТА МАКРОРІВНЯХ

Бочко О.Ю., Кузяк В.В. Взаємозв'язок маркетингових комунікації та геомаркетингу в XXI ст.	11
Горбань С.Ю. Зовнішньоекономічна діяльність України: сучасний стан та перспективи розвитку	12
Грановська І.В., Городніченко Ю.В. Особливості податкової системи Японії	15
Зеліч В.В. SMM маркетинг як сучасний інструмент просування продукту підприємства в мережах	18
Зеліч В.В., Попик В.В. Роль корпоративної культури на соціально відповідальному підприємстві	22
Круговий В.В. Формування системи стратегічного планування економічного розвитку	26
Лизанець А.Г., Юрик М.М. Проблеми функціонування державної служби зайнятості та інноваційні підходи до їх вирішення	29
Мартиненко В.В. Теоретико-прикладні аспекти реалізації податкової політики в Україні	32
Папп В.В., Бошота Н.В. Шляхи усунення недобросовісної конкуренції в туристичному бізнесі	35
Сойма С.Ю. Особливості інтернет-маркетингу в сфері роздрібної торгівлі	38
Фількіна Б.І. Особливості конкурентного середовища підприємств сфери послуг	40

СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Fabuš M., Fejer O. Ukrajina a Slovenská republika v globálnom rebričku: porovnávacía analýza	42
Kováč M., Tovt T. Priority rozvoja ukrajinsko-slovenskej cezhraničnej spolupráce	43
Балабаниць А.В. Національні інтереси як домінуюча основа забезпечення національної безпеки країни	45
Бобровник В.М. Вплив транснаціональних корпорацій на економіку України	48
Гринів Н.Т., Гелей Ю.-О.І., Скочиляс Н.В. Потенціал і проблеми розвитку водного транспорту в Україні	51
Доценко І.О. Модернізація фінансової системи України в умовах економічних перетворень	53
Загорецька О.Я., Козевич Р.І. Державний борг – економічна загроза розвитку України	56
Звонар Й.П. Перспективи становлення економіки знань у контексті глобалізаційних процесів	58
Іванюк К.В., Родіонова Е.В. Порівняльний аналіз пенсійного забезпечення в Україні та закордоном	60
Кіндзерський Ю.В. Методологія управління суспільною модернізацією: до проблеми формування та реалізації	62
Кірносова М.В., Пахомова Д.С. Проблеми та перспективи розвитку SMM на ринку України	65
Коваль С.П. Аспекти ринку праці у формуванні креативної економіки	68
Ковальчук І.Є., Шершун В.В. Проблеми трудової міграції з України	71

Кудлай В.Г. Експорт української агропродукції: стан та перспективи	73
Москвіна О.Д. Структурні особливості розвитку сектору домогосподарств в умовах спрямованості на інклюзивний розвиток економіки України	75
Пугачевська К.С. Пріоритети експорту України в умовах євроінтеграції	78
Стасюк О.М. Щодо стану імплементації європейських формальних інститутів в залізничну галузь України згідно угоди про асоціацію	80
Стегней М.І., Лінтур І.В., Архангельська А.-М.І. Зайнятість населення та пріоритети стратегії економічного розвитку України	83
Суханова Д.Ю. Діяльність з торгівлі цінними паперами: сучасний стан та перспективи розвитку	85
Федяй Н.О. Поняття “інтеграційний імператив” у теорії управління національною економікою	87
Фішер Н.В. Банківське кредитування в Україні: проблеми та перспективи	90
Черничко С.С. Фінансово-економічні переваги діяльності офшорних юрисдикцій	92
Шабранська Н.І., Щукін Б.М. Моделювання залежності інфляції від валютного курсу та макроекономічного середовища	94
Ярошук В.О. Сучасні тенденції державного регулювання ринку фінансових послуг України	97

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Demyan Y., Tokar Y., Markova E. Features of management development of enterprises personnel	99
Dorochov D., Popovics O. Možnosti zlepšenia motivácie práce personálu v spoločnostiach	101
Kravchenko S.A. Network model of management of efficiency of working capital with use of scheme factoring	104
Proscura V.F., Lyzanets A.H., Shelepa M.I. System approach to commercial enterprise profit management	107
Vishnevskaya O. Aspects of management of competitiveness of retail trade enterprises	110
Бисага В.М. Роль маркетингу в діяльності підприємства	112
Волот О.І., Роднєв Д.В. Концепції побудови управлінських інформаційних систем	114
Ємельянов О.Ю. Концептуальні засади оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств	116
Звонар Й.П., Пиріг В.Г. Формування конкурентних переваг туристичних підприємств у сучасних умовах	118
Ігнатенко М.М., Леваєва Л.Ю. Розвиток малих підприємств агробізнесу та удосконалення систем їх оподаткування	121
Клюс Ю.І., Никитюк О.В. Роль управління операційними витратами підприємства у досягненні його сталого розвитку	123
Кундеус О.М. Історичний розвиток ідей кооперації для кластеризації фермерської діяльності	125
Лендел О.Д., Ярема А.В. Маркетингові дослідження в діяльності промислового підприємства	127
Лизанець А.Г. Роль засобів комунікацій в управлінні персоналом	130
Лихолат С.М., Лозинський В.Т. Оцінка конкурентного середовища підприємств малого бізнесу на вітчизняному ринку	133
Мармуль Л.О., Кучеренко С.Ю. Удосконалення управління розвитком виробничо-ресурсного потенціалу аграрних підприємств	135

Мігай Н.Б., Серета О.О. Особливості управління економічним потенціалом промислових підприємств в сучасних умовах	137
Пилипчук В.П., Лендел О.Д., Бундзяк Л.В. Особливості ціноутворення в банківській сфері	140
Пігош В.А. Експлуатаційні витрати в контексті орендних правовідносин з бюджетними установами	143
Попфалуші В.Я. Управління підприємствами малого та середнього бізнесу в Україні	145
Проскура В.Ф., Павлишинець І.В. Досвід країн ЄС щодо організації служби економічної безпеки підприємства	147
Пугачевська К.Й., Балабан С.С. Підходи до оцінки ефективності використання виробничих ресурсів підприємства	149
Пугачевська К.Й., Полянська В.Е. Управління системою просування товарів на зовнішні ринки	151
Ринкевич Н.С. Клієнтоорієнтований підхід до формування організаційної культури підприємств	153
Рожко Н.Я. Застосування маркетингових інструментів в межах ланцюга вартості Портера	156
Росола У.В. Необхідність оптимізації каналів розподілу сільськогосподарської продукції	158
Рубіш М.А. Імідж підприємства сфери послуг: його роль та етапи формування	159
Рябко А.В. Проблемні аспекти розвитку сільськогосподарських підприємств	161
Товт Т.Й., Дрозд Н.В. Теоретичні підходи до визначення сутності потенціалу підприємства як економічної категорії	163
Удова Л.О. Кластерна модель залучення господарств населення до інтеграційних відносин в аграрному секторі України	166
Федорович І.В. Стратегія підприємства як засіб досягнення конкурентної позиції	169
Феєр О.В., Медвідь С.І. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект	171
Феєр О.В., Русин К.І. Необхідність використання засобів маркетингових комунікацій підприємствами	173
Хаустова К.М., Медвідь І.М. Теоретичні підходи до визначення ресурсного потенціалу підприємства	174
Хаустова К.М., Попович О.К. Стратегічне управління персоналом в умовах сучасного розвитку ринку робочої сили	176
Черничко Т.В., Черничко С.Ф. Особливості торговельної логістичної діяльності посередників	178
Шевченко Ю.С. Теоретичні аспекти поняття оборотних коштів будівельного підприємства	180
Ющенко Н.Л. Статистичне забезпечення управління діяльністю комерційних банків	182

СЕКЦІЯ 4. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Арзянцева Д.А. Перспективні інструменти управління соціальною сферою об'єднаних територіальних громад на засадах взаємодії влади, бізнесу та громадськості	186
Гегедош К.В. Проблеми транскордонного економічного співробітництва в Карпатському Єврорегіоні	189
Іванов С.В., Трушкіна Н.В. Пропозиції щодо створення логістичного кластеру в Слобожанському економічному районі	192

Костик Є.П. Економічний розвиток регіону як запорука його ефективного управління (на прикладі Київської області)	196
Кулик Т.П. Участь громадськості в процесі стратегічного планування розвитку громади	199
Кучінка Т.В. Інституційний розвиток на рівні регіону	202
Максютова О.В. Нові підходи до інформаційного забезпечення розвитку туристичної галузі регіону	204
Мельниченко Г.М., Гончарук В.В., Лаглер К. Передумови функціонування регіональної господарської системи: інвестиційно-інноваційний аспект	205
Микуланинець С.І. Логістичне управління розвитком регіону	208
Музиченко-Козловська О.В. Методичний підхід до економічного оцінювання туризму на засадах сталого розвитку	210
Паулик А.Я. Характеристика основних підходів до розуміння конкурентоспроможності економіки регіону	212
Пугачевська К.Й. Особливості формування торговельних кластерів	214
Пчелинська Г.В. Сучасний стан розвитку промисловості Луганської області	216
Радіонова О.М. Подієвий туризм як новий напрямок розвитку регіону	218
Чередниченко В.А. Децентралізація ринку суспільних благ в Україні	221
Чучка І.М. Практика функціонування євро регіону «Земплін»: угорський досвід	224
Шепетюк Л.В. Проблеми та перспективи економічного розвитку регіону (за матеріалами Тернопільської області)	226
Шовкун І.А. Промисловий розвиток і зайнятість у контексті децентралізації	228

СЕКЦІЯ 5. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Ігнатишин М.В., Шершун В.В. Класифікаційні ознаки грошових потоків та методи оцінювання їх руху	232
Левчук Ю.Л. Сутність поняття «фінансовий контроль»	234
Лизанець А.Г., Лиходій Т.В. Логістичні аспекти удосконалення операційної діяльності банку	237
Михальчинець Г.Т. Інноваційні інструменти фінансового ринку	240

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Бержанір І.А. Особливості формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення управлінського обліку	242
Волот О.І., Кошова В.О. Моделювання та класифікація моделей бухгалтерського обліку	245
Волот О.І., Солдатова І.К. Інформаційна технологія розв'язання задач з бухгалтерського, управлінського та податкового обліку	247
Зарудна Н.Я. Управління бізнес-процесами підприємства в системі стратегічного обліку	250
Проскура В.Ф., Гобан Л.В. Методи та методика економічного аналізу рентабельності	253
Яременко Л.М., Макарчук І.М. Особливості формування облікової інформації в управлінні дебіторською заборгованістю	255

СЕКЦІЯ 7. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Бойко О.М. Китайський досвід створення індустріальних парків: проблеми та перспективи	259
Гришина Л.О., Коломієць Є.В. Фактори формування інвестиційного потенціалу регіону (на матеріалах Миколаївської області)	263
Дейнека О.Г., Позднякова Л.О. Диверсифікація на залізничному транспорті	266
Дідковська Л.І. Державно-приватне партнерство у зрошуваному землеробстві	268
Коледіна К.О. Інноваційний розвиток промислових підприємств та шляхи його досягнення	270
Ларіонова К.Л., Возовик І.А. Економічна сутність проблемних кредитів банку	273
Ларіонова К.Л., Томчишина Г.М. Сучасний стан та перспективи розвитку страхування життя в Україні	276
Пила В.І. Щодо стимулювання розвитку економіки України	279
Подвальна Г.В., Нагла М.Т. Яку роль упаковка відіграє у маркетингу та реалізації продукту	282
Прокопенко К.О. Державно-приватне партнерство як інструмент сільськогосподарської інноваційної політики	284
Ткаченко П.В. Проблеми управління інноваційною діяльністю на підприємствах агробізнесу	287
Чмирьова Л.Ю. Державно-приватне партнерство на транспорті в Україні	290
Шпортьук Н.Л. Інноваційна діяльність як механізм підвищення конкурентоздатності підприємств АПК	293

СЕКЦІЯ 8. УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ТА ПРОЕКТАМИ

Бондаренко В.М., Бутусов О.Д., Герзанич В.М. Суть та класифікація бізнес-процесів в сучасній науковій парадигмі	295
Ким А.А. Управление бизнес-процессами как средство оптимизации распределения доходов организации	298
Полулях О.В. Сучасні канали DIGITAL маркетингу в Україні	301
Пугачевська К.Й., Деркач К.В. Smart-менеджмент як спосіб ефективного управління в організації	303
Хаустова К.М., Равлінко О.М. Управління реалізацією стратегічних змін на підприємстві	305

СЕКЦІЯ 9. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ПРОЦЕСАМИ

Bondar N., Boyko V., Sanduyk Ye. Niezbędne kompetencje dla skutecznej realizacji na rynku pracy absolwentów instytucji szkolnictwa wyższego	308
Kupriyenko I.V., Tarahonich A.M., Popovych O.P. Foreign language as the mean of international trade	311
Rusyn O.I., Popovych O.P., Zaulychna O. The role of a foreign language for tourism manager	313
Гоблик В.В., Феєр А.Є. Роль університету в соціально-економічному розвитку міста	315
Живко З.Б., Мартин О.М., Кухарська Л.В. Процес управління якістю освіти в Україні: проблеми та шляхи вирішення	316
Кобаль В.І., Герлі Р.М. Окремі аспекти управління спеціальною загальноосвітньою школою-інтернатом	320
Кобаль В.І., Щадей О.М. Стан організації превентивного виховання учнів закладу загальної середньої освіти	322

Козик В.В., Петрушка Т.О., Мусійовська О.Б. Підготовка фахівців та вимоги ринку праці	324
Лавриненко Л.М. Світовий досвід професійного навчання та розвитку персоналу	326
Ліба Н.С., Головачко В.М. Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою	329
Ліба Н.С., Сочка Т.І. Управління діяльністю педагогічним колективом закладів дошкільної освіти	331
Малишко В.В. Механізм державного управління фінансового забезпечення освіти	333
Надрага В.І. Проблеми модернізації професійної підготовки та післядипломної освіти управлінських кадрів місцевого самоврядування	336
Реслер М.В. Механізм управління інноваційним розвитком вищого навчального закладу	338
Рогульська О.О. Викладання навчальних дисциплін: методологія, теорія та практика	341
Синюра-Ростун Н.Р. Децентралізації управління системою освіти: переваги та можливості реалізації	343
Слатвінська Л.А. Синергетичний ефект академічного підприємництва для України	345
Слюсар С.Т. Проблеми галузі освіти у формуванні лідерського потенціалу молоді об'єднаних територіальних громад (ОТГ)	348
Товканець Г.В. Формування організаційно-управлінських компетентностей майбутнього вчителя	350
Товканець О.С. Соціально-педагогічні умови інтенсифікації освітнього процесу у вищій школі	352
Товт Т.Й., Пірчак О.І. Імідж закладу освіти як економічна категорія	354
Ящук Т.А. Управління інноваційними процесами у закладах вищої освіти	357

СЕКЦІЯ 8. УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ТА ПРОЕКТАМИ

УДК 33.012

В.М. БОНДАРЕНКО

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна,

О.Д. БУТУСОВ

кандидат економічних наук,
ст. викладач кафедри фінансів, економіки та інформаційних технологій,
ПВНЗ «Карпатський університет імені Августина Волошина»,
м. Ужгород, Україна,

В.М. ГЕРЗАНИЧ

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної теорії,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

СУТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ ПАРАДИГМІ

Бізнес-процеси – це послідовність взаємопов’язаних дій, сформованих подіями та рішеннями, задля задоволення певної потреби споживача. Будь-який бізнес процес завжди спрямований на результат або «вихід». Кожний бізнес-процес має свого користувача чи то споживача, відповідно він може бути зовнішнім або внутрішнім.

Бізнес-процес складається з такими елементів: діяльність, завдання, кроки, фази [1]. Фірма має власний ланцюг вартості та конкретних бізнес-процесів. Бізнес-процес є багатозначним поняттям в системі менеджменту. Зважаючи на суть «процесу», - бізнес-процес можна визначити, як послідовність етапів та дій спрямованих та трансформацію всіх видів ресурсів, які необхідні та використовуються задля створення продукту, який, в свою чергу, задовольняє визначені потреби клієнта та забезпечує можливість отримання доходу фірми [1].

Чітке розуміння суті та видів бізнес-процесів в системі управління забезпечує точну діагностику та ефективні управлінські рішення, що спрямовані на економію витрат фірми.

У науковому просторі на сьогодні запропоновано низку підходів до визначення суті «бізнес-процесу» (табл. 1). Описуючи діяльність підприємства через виділення бізнес-процесів, підприємство отримує можливість краще зрозуміти процеси, що відбуваються всередині та виявити приховані. Це сприяє підвищенню рівня контрольованості та керованості діяльності [2].

Базуючись на вищеперерахованих трактуваннях бізнес-процесів, можна виділити його основні ключові характеристики:

- існування мети здійснення бізнес-процесів;
- використання ресурсів для виконання бізнес-процесів;
- періодичність здійснення послідовних дій;
- наявність «входу» і «виходу»;
- безперервність здійснення бізнес-процесів тощо [11].

Підходи до визначення поняття «бізнес-процес»

Автор	Визначення
А.-В. Шеєра [3]	Пов'язаний набір повторюваних дій (функцій), які перетворюють вхідний матеріал і/або інформацію в кінцевий продукт (послугу) у відповідності із заздалегідь встановленими правилами.
М. Хаммер, Дж. Чампі (M. Hammer, J. Champy) [4]	Сукупність різних видів діяльності, у рамках якої «на вході» використовуються один або більше видів ресурсів, і в результаті цієї діяльності на «виході» створюється продукт, що представляє цінність для споживача.
Т. Дейвенпорт, Дж. Шорт (T. Davenport, J. Short) [5]	Специфічно впорядкована сукупність робіт, завдань, у часі та в просторі з вказівкою початку і кінця, точним визначенням «входів» і «виходів». Або – набір дій, що структурується, вимірюваний, створений, щоб виробити певний вихід для конкретного клієнта або ринку
Б. Андерсон [6]	Послідовність логічно пов'язаних, повторюваних дій, у результаті яких використовуються ресурси підприємства для перетворення об'єкта (фізично чи віртуально) з ціллю досягнення визначених вимірних результатів, або продукції для задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх споживачів
Х. Біннер [7]	Система взаємопов'язаних і взаємодіючих дій, кінцевими цілями виконання яких є створення продуктів/послуг, які мають цінність для зовнішніх і внутрішніх споживачів
Е. Г. Ойхман, Э. М. Попов [8]	Безліч внутрішніх кроків (видів) діяльності, що починаються з одного і більше «входів» і що закінчуються створенням продукції, необхідної клієнту, що задовольняє його за вартістю, довговічністю, сервісом і якістю.
Н. Тішер [9]	Структурована послідовність дій з виконання певного виду діяльності на всіх етапах життєвого циклу предмета діяльності – від створення концептуальної ідеї через проектування до реалізації та результату (здача в експлуатацію об'єкта, постачання продукції, надання послуг, закінчення певної фази діяльності), тобто певний системно-замкнений процес
Л. І. Чорнобай, О. І. Дума [10]	Система безперервних, взаємопов'язаних, відповідним чином упорядкованих і керованих дій (процедур, операцій, виконуваних функцій), яка, у свою чергу, є елементом механізму формування доданої вартості (споживчої вартості) через перетворення організаційних ресурсів, зосереджених на досягненні однієї комплексної цілі, спрямованих на забезпечення продуктивності та ефективності організації в цілому і забезпеченні донесення доданої вартості (споживчої цінності) до цільового ринку через бізнес-модель підприємства

Динамізм середовища діяльності бізнесу, як відкритої системи, вимагає від бізнес-процесів гнучкості, тобто здатності до зміни, трансформації у відповідності до турбулентності зовнішнього середовища організації чи зміни пріоритетів діяльності останньої.

Задля ефективної діагностики бізнес-процесів важливою є їх класифікація. Комплексний аналіз різних авторських підходів дозволив визначити такі критерії та їх види (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація бізнес-процесів в системі управління фірмою

Критерій класифікації	Види бізнес-процесів
1	2
За Портером	Первинні, підтримуючі, розвиваючі.
За причетністю до фірми	Внутрішні, зовнішні.
За місцем ієрархії в системі цілей підприємства	Бізнес-процеси верхнього рівня; бізнес-процеси середнього рівня; бізнес-процеси нижнього рівня.
За місцем в організаційній структурі підприємства	Горизонтальні процеси; індивідуальні горизонтальні процеси; міжфункціональні горизонтальні процеси; вертикальні процеси; інтегровані процеси.

1	2
За призначенням або ступенем впливу на одержання доданої цінності	Основні (базові) процеси; підтримувальні процеси; процеси управління.
За ступенем впливу на результативність	Ключові (вирішальні); ризикові.
За участю у життєвому циклі товару	Основні процеси; допоміжні процеси; організаційні.
За структурою взаємодії	Вертикальні та горизонтальні.
За варіантами ідентифікації	Наскрізні; функціональні.
За рівнем складності	Прості; складні.

Джерело: розроблено на основі [12, 13, 14]

Таким чином, не існує стандартного переліку бізнес-процесів підприємства і як показує системний аналіз відсутня єдина їх класифікація. Кожен суб'єкт господарювання залежно від розміру, ринкової спрямованості діяльності, широти та завдань дослідження повинен визначати притаманний тільки йому набір бізнес – процесів [14].

Найважливішим кроком діагностики бізнес-процесів є їх визначення в організації. Далі їх обов'язково слід класифікувати за значимістю та дати їм чітку назву. Діагностику бізнес – процесів слід проводити командою експертів, до складу якої має входити топ-менеджер, менеджери відділів та десятки експертів з різних структурних одиниць організації. Топ-менеджер має керувати роботою експертної групи. Також важливо в процес діагностики включити консультанта, який є фахівцем в цій діяльності. Це може бути як зовнішній так і внутрішній учасник організації. Роботу експертної групи слід організовувати у вигляді воркшопів.

Список використаних джерел:

1. Jančićević Nebojša. *Business Processes In Organizational Diagnosis*. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://hrcak.srce.hr/file/93334>
2. Мартинюк Н.Ю. Аналіз підходів до виділення бізнес-процесів на підприємстві. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://nubip.edu.ua/sites/0%86.pdf>
3. Шеер А. В. *Бизнес-процессы: основные понятия, теория, методы* / А. В. Шеер / Пер. с англ. Н. А. Михайлова – М. : Вестъ – Мета Технология, 1999. – 151 с.
4. Hammer M. *Reengineering the corporation: a manifesto for business revolution* / Hammer M., Champy J. – New York, NY : HarperBusiness, 1993. – 223 p
5. Davenport T. H. *The New Industrial Engineering: Information Technology and Business Process Redesign* / T. H. Davenport, J. E. Short // *Sloan Management Review*, 1990, (Summer), p. 11 – 27.
6. Андерсон Б. *Бизнес-процессы. Инструменты совершенствования* / Б. Андерсон / Пер. с англ. С. В. Ариничева. – М. : РИА «Стандарты и качество», 2003. – 272 с.
7. Биннер Х. Ф. *Управление организациями и производством: от функционального менеджмента к процессному* / Х. Ф. Биннер / Пер. с нем. – М. : Альпина Бизнес Бук, 2009. – 282 с.
8. Ойхман Е. Г. *Реинжиниринг бизнеса, реинжиниринг организации и информационные технологии* / Е. Г. Ойхман, Э. М. Попов. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 333 с.
9. Тішер Н. *Управління бізнес-процесами на підприємстві* / Н. Тішер // *Матеріали міжнародної конференції*. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://viet.edu.ua/konf_V4_1/art.php?id=0151
10. Чернобай Л. І. *Бізнес-процеси підприємства: загальна характеристика та економічна суть* / Л. І. Чернобай, О. І. Дума // *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку* : [збірник наукових праць] /

Відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – С. 125 – 131.

11. Морщенок Т. С. *Теоретичні аспекти управління бізнес-процесами в контексті реалізації стратегії розвитку підприємства. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.business-inform.net/pdf/2014/11_0/295_302.pdf*

12. Лисенко О. А. *Класифікація бізнес-процесів на промислових підприємствах: теоретичні аспекти. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9488/1/15.pdf>*

13. Глудкин О. П. *Всеобщее управление качеством [Текст] : [учебник] для вузов / О. П. Глудкин, А. И. Гуров, Ю. В. Горин. – М. : Горячая линия – Телеком, 2001. – 600 с.*

14. Загородна О., Серединська В. *Бізнес-процеси підприємства: сутність та класифікація. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2016_12_14_kamrodilsk/sekcija_section_3_2016_12_14/biznes_proces_i_pidpriemstva_sutnist_ta_klasifikacija/136-1-0-2192*